Wyjaśnienia dotyczące naboru nr FEMP.13.01-IZ.00-120/26

Kryterium Limit składanych wniosków

1. **Gmina X planuje ze spółką Wodną złożyć projekt partnerski oraz drugi, w którym będzie wnioskować samodzielnie:**
   Wniosek partnerski:
   Spółka wodna robi zadanie z obszaru I dodatkowo z II obszaru rozwój wodociągów, a Gmina jako partner wiodący tylko obszar II- zadanie dotyczące rozwoju systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków.
   Wniosek Gminy samodzielny:
   Dotyczy tylko obszaru I bezpieczeństwa działania systemów wodno – ściekowych.

   Zakresy projektów, zarówno z pierwszego wniosku jak i z drugiego wynikają z diagnozy potrzeb/ analizy zagrożeń opracowanej na zlecenie gminy (Diagnoza przeprowadzona dla całej gminy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa działania systemów wodnych i ściekowych). Czy obydwa wnioski uzyskają pozytywnie ocenę w kryterium Limit składanych wniosków, mając na uwadze zapisy w kryterium, że ograniczenia zgodnie z którym dla obszaru jednej gminy może być złożony maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie projektu w ramach naboru, nie ma zastosowania do inwestycji w systemy wodne lub ściekowe o charakterze międzygminnym (obejmujące więcej niż jedną gminę) oraz do projektów partnerskich?

   W przypadku Kryterium Limit składanych wniosków, ograniczenie to **nie ma** zastosowania do inwestycji w systemy wodne lub ściekowe o charakterze międzygminnym (obejmujące więcej niż jedną gminę) oraz do projektów partnerskich. Patrząc wprost na zapisy tego kryterium – ponieważ wniosek partnerski jest wyłączony z limitu, samodzielny wniosek Gminy traktuje się jako jedyny wniosek objęty limitem dla obszaru Gminy X – czyli dwa wnioski uzyskają pozytywną ocenę w ramach kryterium „Limit składanych wniosków". Jednocześnie należy mieć na uwadze, że zawiązywane partnerstwa muszą spełniać przesłanki wskazane w ustawie wdrożeniowej i kryterium Kwalifikowalność partnerów. Projekt partnerski nie może być sztucznym tworem, a zaangażowanie Spółki Wodnej i Gminy musi wynikać z konieczności wspólnej realizacji projektu aby osiągnąć założony cel. Jeśli zostaną zachowane pozostałe zasady obowiązujące w projekcie to do limitu złożonych wniosków nie wlicza się wszystkich wniosków partnerskich, dotyczących obszaru danej gminy nawet jakby gmina składała kilka projektów partnerskich z różnymi podmiotami, ani tez projektów partnerskich składanych przez różne spółki wodne z terenu danej gminy.

2. **Jak zostanie potraktowany wniosek RPWiK w sytuacji, kiedy inwestycja będzie przeprowadzana w gminie X, ale docelowo służyć będzie gminie Y? Czy dla oceny kwalifikowalności lokalizacji inwestycji decydujące znaczenie ma administracyjne położenie infrastruktury, czy też możliwe jest uznanie jej za kwalifikowalną w sytuacji, gdy infrastruktura ta jest funkcjonalnie i technicznie związana z systemem zaopatrzenia w wodę obsługującym mieszkańców gminy, na rzecz której Wnioskodawca świadczy usługi publiczne?**

Dla zobrazowania sytuacji wskazujemy, że planowana modernizacja SUW na terenie wsi z obszaru gminy X, nie ma charakteru inwestycji służącej Gminie X jako odrębnemu odbiorcy, lecz jest elementem funkcjonującego systemu zaopatrzenia w wodę, którego celem jest zapewnienie ciągłości i bezpieczeństwa dostaw wody dla odbiorców obsługiwanych przez RPWiK Gminy Y Sp. z o.o., w szczególności na terenie Gminy Y.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do SZOP 22 września 2026 r. oraz w kryteriach wyboru projektów 16 października 2026 r., w ramach Działania 13.1 taka sytuacja jest możliwa. W takim przypadku limit składanych wniosków zostanie przypisany do Gminy Y. W ramach naboru do Działania 13.1, dla obszaru jednej gminy może być złożony maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie projektu, niezależnie od podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie. Warunek dotyczy wyłącznie projektów dedykowanych i przypisanych do jednej gminy (tj. obejmujących inwestycje w infrastrukturę obsługującą tylko daną gminę). Ograniczenie to nie ma zastosowania do inwestycji w systemy wodne lub ściekowe o charakterze międzygminnym (obejmujące więcej niż jedną gminę) oraz do projektów partnerskich.

3. **Czy w przypadku, kiedy Gmina X będzie częścią związku międzygminnego i wspólnie będzie aplikować z innymi gminami o środki może także złożyć wniosek samodzielnie?**

Zgodnie z Regulaminem naboru projektu- § 7, punkt 4: „W ramach naboru może zostać złożony nie, więcej niż jeden wniosek o dofinansowanie projektu realizowanego dla obszaru danej gminy, niezależnie od podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie. Warunek dotyczy wyłącznie projektów dedykowanych i przypisanych do jednej gminy (tj. obejmujących inwestycje w infrastrukturę obsługującą tylko daną gminę). Ograniczenie to nie ma zastosowania do inwestycji w systemy wodne lub ściekowe o charakterze międzygminnym (obejmujące więcej niż jedną gminę) oraz do projektów partnerskich".
Trzeba mieć tu jednak na uwadze regulacje prawne dot. powoływania związków międzygminnych. Zgodnie z art. 64 ust. 1 i ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych gminy mogą tworzyć związki międzygminne. **Prawa i obowiązki gmin** uczestniczących w związku międzygminnym, związane z wykonywaniem zadań przekazanych związkowi, **przechodzą na związek z dniem ogłoszenia statutu związku**. Ponadto zgodnie z art. 65 ww. ustawy związek wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Posiada on osobowość prawną.
W przypadku skierowanego do IZ zapytania rodzi się wątpliwość w jaki sposób podzielono zadania związane z gospodarką wodno-ściekową między gminy i związek oraz czy złożenie przez gminę wniosku samodzielnie nie narusza kompetencji Związku określonych w jego statucie.

<u>Maksymalna wysokość dofinansowania UE dla projektu</u>

1. **Czy związek gminy ma możliwość aplikowania o wyższe środki niż określone w naborze tj. 3 mln zł?**

Zgodnie z Regulaminem naboru, § 12, punkt 3, **maksymalna wysokość dofinansowania** UE dla projektu **wynosi 3 mln zł** bez względu jaki podmiot aplikuje.

<u>Kryterium wielkości aglomeracji</u>

1. **Proszę o wyjaśnienie sposobu oceny projektu w ramach kryterium punktowego dotyczącego wielkości aglomeracji, na terenie której realizowany będzie projekt. Zgodnie z definicją przedmiotowego kryterium projekt realizowany na terenie aglomeracji o wielkości od co najmniej 2 tys. RLM do poniżej 10 tys. RLM otrzymuje 2 punkty, natomiast projekt realizowany poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych otrzymuje 1 punkt. W związku z powyższym prosimy o wyjaśnienie, w jaki sposób zostanie oceniony projekt, którego zakres rzeczowy obejmować będzie jednocześnie inwestycje w rozwój systemów kanalizacji na terenie aglomeracji o wielkości od 2 tys. RLM do poniżej 10 tys. RLM oraz inwestycje realizowane poza granicami aglomeracji?**

   W ramach oceny kryterium „Wielkość aglomeracji", w przypadku projektów obejmujących swym zakresem inwestycje na terenie aglomeracji oraz poza nią, zastosowane zostanie podejście uwzględniające udział kosztowy poszczególnych zakresów rzeczowych projektu. Oznacza to, że punkty będą przyznawane na podstawie zakresu rzeczowego przeważającego pod względem kosztów kwalifikowalnych. W przypadku gdy większa część kosztów projektu dotyczy inwestycji realizowanych poza obszarem aglomeracji, projekt otrzyma 1 punkt. Natomiast jeżeli kosztowo przeważać będzie zakres inwestycji, realizowany na terenie aglomeracji, punktacja zostanie ustalona zgodnie z wielkością tej aglomeracji. Analogiczne podejście stosowane jest przy ocenie kryterium „Stan przygotowania projektu do realizacji". W przypadku projektów obejmujących zadania realizowane w różnych formułach, np. część w trybie „wybuduj", a część w trybie „zaprojektuj i wybuduj", punktacja ustalana jest na podstawie zakresu rzeczowego przeważającego pod względem kosztów kwalifikowalnych.
   Przyjęcie takiego sposobu oceny ma na celu zapewnienie jednolitego i obiektywnego podejścia do projektów obejmujących różne zakresy inwestycyjne, a tym samym zachowanie zasady równego traktowania Wnioskodawców.

   W przypadku uwzględnienia w projekcie zakresów rzeczowych planowanych do realizacji na terenie aglomeracji oraz poza granicami aglomeracji zaleca się, aby zakresy te wykazano jako odrębne koszty w ramach zadania dotyczącego gospodarki ściekowej. W przypadku braku takiego rozdzielenia we wniosku, Wnioskodawca zostanie poproszony o rozdzielenie kosztów podczas procedury oceny.

<u>Kryterium Stan przygotowania projektu do realizacji</u>

1. **Jak będą oceniane projekty które nie wymagają uzyskania pozwolenia/zgłoszenia, tylko polegają na zakupie środków trwałych?**

   W zakresie kryterium Stan przygotowania projektu do realizacji, projekty będą oceniane w ramach obecnych zapisów załącznika Załącznik nr 1 Kryteria oceny w obecnej wersji:
   1. W definicji kryterium nie ma zapisów, że „kryterium jest dla projektów o charakterze budowlanym, wymagających uzyskania decyzji zezwalających na realizację robót budowlanych", więc to kryterium stosujemy do wszystkich projektów, ale uwzględniając specyfikę projektów zakupowych.
   2. W przypadku projektów zakupowych gdy przepisy prawa polskiego nie przewidują wydawania pozwolenia na budowę czy zgłoszenia robót - punkty przyznaje się zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności. Dla projektów infrastrukturalnych dowodem gotowości jest pozwolenie na budowę, a dla projektów zakupowych – dokumenty mu równoważne (np. zatwierdzony Opis Przedmiotu Zamówienia, gotowa specyfikacja techniczna).

   Zatem jeśli zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa polskiego, realizacja tego typu przedsięwzięcia nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, zgłoszenia budowlanego, a Wnioskodawca posiada

wymagane dokumenty równoważne (np. specyfikacje techniczne, projekty technologiczne podłączeń/przyłączeń), inne decyzje administracyjne (jeśli dotyczy), a opis działań w projekcie wskazuje na pełną gotowość do realizacji dla tego typu zadań i umożliwia realizację całego projektu, wnioskodawca posiada pełną gotowość do wdrożenia projektu – projekt otrzymuje maksymalną ilość punktów, tj. 4. Jeśli nie ma pełnej gotowości realizacji takiego projektu, to odpowiednio mniej stosownie do definicji kryterium.

Kryterium diagnoza potrzeb i zabezpieczenie kryzysowych dostaw wody/odbioru ścieków w sytuacji o charakterze kryzysowym

1. **Czy wystarczy diagnoza przygotowana przez Regionalne Przedsiębiorstwo Wodne i Komunalne sp. z o.o. na podstawie danych eksploatacyjnych i historycznych awarii, czy wymagane jest jej zatwierdzenie przez gminy lub jednostki zarządzania kryzysowego?**

Diagnoza potrzeb / analiza zagrożeń w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa działania systemów wodnych i / lub ściekowych (dalej: Diagnoza) może być dokumentem wewnętrznym, nie musi być przyjęta przez Radę Gminy, ważne żeby była kompleksowa dla każdej gminy tj. obejmowała minimum zakres całej gminy. Diagnoza powinna być przeprowadzona dla całej gminy (wszystkich gmin, dla których jest składany projekt) w obszarze ciągłości zaopatrzenia mieszkańców w wodę lub zdolności do odbioru i/lub oczyszczania ścieków (w zależności od zakresu projektu). Powinna uwzględniać m.in. działania planowane do podjęcia na poziomie Gminy, które przyczynią się do wyeliminowania zidentyfikowanych ryzyk/ zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa działania systemów wodnych i / lub ściekowych. Wdrożenie tych działań powinno doprowadzić do zapewnienia dostaw wody mieszkańcom gminy minimum na poziomie zapotrzebowania fizjologicznego i/ lub ciągłości odbioru lub oczyszczania ścieków w sytuacjach kryzysowych (Analiza powinna być przeprowadzona w sposób kompleksowy i może obejmować działania, które nie będą realizowane w ramach projektu, gdyż potrzeby gminy są większe).
Mając na uwadze powyższe, mimo iż diagnoza ma charakter dokumentu wewnętrznego, to z uwagi na fakt, że Gminy są ustawowo zobowiązane do prowadzenia działań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz systemowego zarządzania ryzykiem w zakresie utrzymywania dostaw wody, w tym posiadania środków do jej magazynowania, transportu i uzdatniania oraz do niezawodnego odprowadzania i oczyszczania ścieków, w przypadku opracowywania dokumentu przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne lub inny podmiot nie będący gminą, Diagnoza powinna być uzgodniona z Gminą. Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, a także Rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 28 sierpnia 2025 r. w sprawie sposobu utrzymywania zasobów ochrony ludności przez obowiązane organy ochrony ludności wymagają, aby ilość i rodzaj utrzymywanych przez gminę zasobów (w tym wody) nie były określane szacunkowo, lecz wprost odpowiadały lokalnej analizie ryzyka. Tym samym **Gmina powinna być świadoma opracowanego dokumentu i powinna zaakceptować jego zawartość, gdyż zawiera on kierunek przyszłych działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.** Informacja w zakresie ww. uzgodnień i akceptacji treści Diagnozy powinna mieć odzwierciedlenie w zapisach wniosku.

W przypadku funkcjonowania na terenie gminy kilku spółek wodnych, obsługujących określone obszary gminy, nie jest dopuszczalna sytuacja aby każda z tych spółek przygotowała własną Diagnozę dla obszaru gminy. Sytuacja taka jest niedopuszczalna z kilku względów, m.in.:

- diagnoza powinna być jedna dla całej gminy, uzgodniona z gminą i powinna mieć zastosowanie do wszystkich projektów obejmujących swym zakresem tę gminę (np. projekt indywidualny spółki wodnej i projekt partnerski, w którym uczestniczy gmina)
- spółka wodna obsługująca na postawie statutu oraz uzgodnień z gminą tylko wybrany obszar gminy np. dwie miejscowości, nie ma podstawy prawnej ani umocowania dla określania zagrożeń lub planowania działań gminy czy innych podmiotów poza swoim zakresem działania.

W takim przypadku to gmina powinna opracować Diagnozę dla swojego całego obszaru, zaś projekt składany przez spółkę wodną będzie oceniany w oparciu o zapisy tej Diagnozy.

2. **Czy warunek fizjologicznych dostaw dotyczy całkowitych możliwości gminy w tym zakresie (i powinno to wynikać z Diagnozy)?**

Tak, Diagnoza powinna wskazać kluczowe obszary i działania, których podjęcie przyczyni się do zapewnienia dostaw wody mieszkańcom gminy minimum na poziomie zapotrzebowania fizjologicznego. Analiza powinna być przeprowadzona w sposób kompleksowy i może także obejmować inne/ szersze działania, które nie będą realizowane w ramach projektu, gdyż potrzeby gminy są większe. Oznacza to, że projekt sam z siebie samodzielnie nie musi zapewniać fizjologicznych dostaw wody ale z diagnozy musi wynikać, iż projekt wraz z innymi działaniami/ inwestycjami/ posiadanymi zasobami gminy w sumie pozwoli Gminie zapewnić minimalne dostawy wody w kryzysie.

3. **Czy dla prawidłowego przygotowania Diagnozy w zakresie ryzyk i zagrożeń trzeba uwzględnić informacje niejawne? Jeśli tak to czy nie naraża to Gminy na ryzyko?**

Zgodnie z treścią regulaminu naboru, na gruncie funkcjonujących procedur, w toku oceny projektu, nie jest możliwa weryfikacja wniosków o dofinansowanie i innej dokumentacji zawierających informacje niejawne, o których mowa w Ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych. Tak więc we wniosku o dofinansowanie i dodatkowych dokumentach przedkładanych w ramach procedury oceny, nie mogą zostać uwzględnione żadne informacje niejawne. Nie należy również uwzględniać żadnych informacji, które w opinii Wnioskodawcy mogą narazić gminę na realne zagrożenie lub niebezpieczeństwo.

Do przygotowania Diagnozy zaleca się użyć wszystkich informacji, które są ogólnodostępne, są w dyspozycji przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych oraz innych danych, które są w posiadaniu gminy, a nie mają charakteru informacji niejawnych oraz nie wpływają na zwiększenie zagrożenia i ryzyka. Jest możliwe również agregowanie danych oraz anonimizacja konkretnych lokalizacji poszczególnych istotnych urządzeń.

<u>Kryterium Wielkość aglomeracji:</u>

1. **Czy w przypadku projektu mieszanego, który zakłada wydatki zarówno na podniesienie bezpieczeństwa sieci, jak i na budowę wodociągu oraz budowę kanalizacji, w sytuacji kiedy kanalizacja zlokalizowana jest poza aglomeracją, natomiast infrastruktura wodociągowa zlokalizowana jest na terenie aglomeracji mieszącej się w przedziale od 2 tys. RLM do poniżej 10 tys. RLM, projekt uzyska 2 pkt w ramach kryterium Wielkość aglomeracji?**

Nie, w takim przypadku projekt nie uzyska 2 punktów.

Kryterium Wielkość aglomeracji dotyczy projektów obejmujących swoim zakresem inwestycje w rozwój systemów kanalizacji i/lub oczyszczania ścieków, w tym projektów mieszanych (tzn. takich, które w jednym projekcie obejmują systemy wodne oraz kanalizacyjne).

Należy mieć jednak na uwadze, że przez pojęcie aglomeracji w zakresie działań wod-kan należy rozumieć teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków. Tym samym aglomeracje i proces ich wyznaczania są bezpośrednio powiązane z gospodarką ściekową i nie dotyczą bezpośrednio gospodarki wodnej. W przypadku opisanym w pytaniu, lokalizacja wodociągu na obszarze aglomeracji nie ma znaczenia dla oceny kryterium. Celem kryterium jest przyczynienie się do spełnienia zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, z priorytetem aglomeracji powyżej 10 tys. RLM

Jeśli projekt jest mieszany, a komponent kanalizacyjny jest realizowany poza aglomeracją to w ramach kryterium projekt otrzyma 1 pkt.

Kwalifikowalność wydatków

1. **Czy zakup specjalistycznego robota inspekcyjnego do diagnostyki sieci kanalizacyjnej, umożliwiającego monitorowanie jej stanu technicznego, identyfikowanie uszkodzeń i lokalizowanie potencjalnych awarii, może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny w ramach przedmiotowego naboru**

Przedmiotem wsparcia w ramach działania 13.1 jest wzmacnianie bezpieczeństwa wodnego poprzez zabezpieczenie działania systemów wodno-kanalizacyjnych oraz poprawę dostępu do wody pitnej na wypadek wystąpienia warunków nadzwyczajnych lub sytuacji o charakterze kryzysowym. Należy podkreślić, że wydatki związane z bieżącym utrzymaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym standardową diagnostyką i monitorowaniem jej stanu technicznego, co do zasady nie stanowią kosztów kwalifikowalnych w ramach przedmiotowego naboru. Niemniej jednak możliwość uznania zakupu specjalistycznego robota inspekcyjnego za wydatek kwalifikowalny uzależniona będzie od wykazania jego bezpośredniego związku z celami działania 13.1. W szczególności istotne znaczenie będzie miała diagnoza potrzeb/ analiza zagrożeń w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa działania systemów wodnych i / lub ściekowych, z której powinno jednoznacznie wynikać, że zakup przedmiotowego urządzenia jest niezbędny do zwiększenia odporności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na zagrożenia związane z wystąpieniem sytuacji kryzysowych lub warunków nadzwyczajnych. Wnioskodawca powinien zatem wykazać, że planowane urządzenie nie będzie służyło wyłącznie realizacji standardowych czynności eksploatacyjnych, lecz przyczyni się do zapewnienia ciągłości funkcjonowania systemu wodno-kanalizacyjnego w sytuacjach kryzysowych, np. poprzez umożliwienie szybkiej identyfikacji uszkodzeń infrastruktury powstałych w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych oraz usprawnienie działań podejmowanych w celu przywrócenia jej prawidłowego funkcjonowania. Samo wskazanie możliwości monitorowania stanu technicznego sieci, wykrywania uszkodzeń czy lokalizowania potencjalnych awarii nie jest wystarczające do potwierdzenia kwalifikowalności wydatku, ponieważ czynności te mogą stanowić element bieżącej działalności eksploatacyjnej. Kluczowe znaczenie będzie miało zatem odpowiednie uzasadnienie potrzeby zakupu urządzenia, wynikające z przeprowadzonej diagnozy, oraz wykazanie jego rzeczywistego wpływu na realizację celów działania 13.1.